

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 517/2017-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. septembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 441/2015 a jeho uznesením č. k. 29 Cb 441/2015-51 z 3. novembra 2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 9/2016 a jeho uznesením č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. apríla 2016 elektronicky doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 441/2015 a jeho uznesením č. k. 29 Cb 441/2015-51 z 3. novembra 2015 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 3 Cob 9/2016 a jeho uznesením č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016. Sťažnosť sťažovateľka doplnila písomným podaním doručeným ústavnému súdu 27. apríla 2016.

2. Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 29 Cb 441/2015-51 z 3. novembra 2015 nariadil na návrh spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], predbežné opatrenie, ktorým zakázal sťažovateľke ako odporcovi v 2. rade vykonávať hlasovacie práva a práva týkajúce sa riadenia spoločnosti S – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca v 1. rade“), a kontroly činnosti odporcu v 1. rade na valnom zhromaždení v rozsahu a spôsobom uvedenom v spoločenskej zmluve odporcu v 1. rade. Súčasne sťažovateľke zakázal previesť jej obchodný podiel a zriadiť záložné právo na jej obchodný podiel u odporcu v 1. rade. Vo zvyšku okresný súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

3. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie osobne, a to 29. decembra 2015. Namietala v ňom, že jej napadnuté rozhodnutie okresného súdu *„nebolo doručené. Za týmto účelom odporca v 2. rade navrhuje ustanoviť súdneho znalca z príslušného odboru (grafológia) a vykonania znaleckého dokazovania na účely zistenia, či podpis, ktorý sa nachádza na doručke z doručovania napadnutého uznesenia Okresného súdu patrí odporcovi v 2. rade, alebo inej osobe. Odporca zároveň uvádza, že podľa jeho vedomosti zásielku, obsahom ktorej mohlo byť napadnuté rozhodnutie prevzala, pričom táto osoba konala bez náležitého splnomocnenia na vykonanie predmetného úkonu.“* Ako dôkaz na podporu svojho tvrdenia navrhla listinu – doručku,

ako aj „výsluch svedkyne [REDACTED], bytom [REDACTED]. Zdôraznila, že „nedoručením napadnutého uznesenia Okresného súdu bolo odporcovi v 2. rade odňaté procesné právo oboznámiť sa zákonom ustanoveným postupom (t. j. riadnym doručením) s rozhodnutím súdu a s jeho odôvodnením a tým mu tiež bolo odňaté procesné právo podať odvolanie v zákonom určenej lehote (§ 204 OSP). Týmto bola odporcovi odňatá možnosť konať pred súdom, čím je daný odvolací dôvod aj podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP.“.

4. V odvolaní sťažovateľka namietala aj nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom.

5. Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016 odvolanie sťažovateľky odmietol pre oneskorenosť. Konštatoval, že „napadnuté uznesenie bol odporkyni 2/ riadne doručené poštou a odporkyňa 2/ ho riadne prevzala dňa 9.11.2015 podľa údajov na poštovej doručení. Dňa 10.11.2015 začala odporkyni 2/ plynúť zákonná 15 dňová lehota na podanie opravného prostriedku, ktorá uplynula dňa 24.11.2015. Ako vyplýva z podacej pečiatky súdu prvého stupňa, odporkyňa 2/ podala odvolanie osobne dňa 29.12.2015, teda po uplynutí zákonom stanovenej 15 dňovej lehoty.“.

6. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka dôvodí rovnakou argumentáciou, ako tomu bolo v odvolaní proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu. Uvádza, že „podľa mojich vedomostí zásielku, obsahom ktorej mohlo byť napadnuté rozhodnutie prevzala [REDACTED], pričom táto osoba konala bez náležitého splnomocnenia na vykonanie predmetného úkonu...“. Krajskému súdu potom vyčíta, že „sa v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom s mojou argumentáciou nevysporiadal, neuviedol ako mnou uvádzané skutočnosti posúdil a prečo v odvolacom konaní mnou navrhnuté dôkazné prostriedky nevykonal. Odvolací súd moje odvolacie námietky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ani len nespomenul, len súhrnne konštatoval, že napadnuté rozhodnutie mi bolo riadne doručené 9. novembra 2015 a preto moje odvolanie podané 29. decembra 2015 odmietol ako oneskorene podané... Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vôbec neuviedol ako posúdil moje odvolacie

námietky, najmä ako posúdil rozpor medzi skutočnosťou zistenou z doručenky (doručenie vyznačené na doručenke 9. novembra 2015) a mnou uvádzanou námietkou, že podpis na doručenke nie je môj, a prečo nevykonal mnou navrhnuté dôkazné prostriedky na preukázanie tejto podstatnej skutočnosti... Som presvedčená, že výsluchom mnou navrhovanej svedkyne a vykonaním znaleckého dokazovania, by boli spoľahlivo preukázané mnou tvrdené skutočnosti o tom, že podpis na doručenke (preukazujúcej prevzatie rozhodnutia okresného súdu 9. novembra 2015) nie je mojím podpisom.“.

7. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd jej sťažnosť prijal na ďalšie konanie a rozhodol vo veci samej nálezhom takto:

„Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ], na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016 v spojení s postupom a rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V č. k. 29 441/2015-51 z 3. novembra 2015, porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016 sa zrušuje a vec vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

[REDAKOVANÉ] sa priznáva náhradu trov právneho zastúpenia advokátom, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný zaplatiť, na účet právneho zústupcu, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti (m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05).

11. K porušeniu označených práv malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť „*postupom a rozhodnutím*“ krajského súdu „*v spojení*“ s „*postupom a rozhodnutím*“ okresného súdu. Sťažovateľkou sformulovaný petit vyvoláva pochybnosti o jednoznačnosti identifikácie zásahu, ktorým malo k porušeniu jej označených práv dôjsť. Sťažovateľka neobjasnila svoje chápanie použitého slovného spojenia („*v spojení*“) pri označení ústavne vadného zásahu. Explicitne teda nevysvetlila, či k porušeniu práv došlo len prvostupňovým rozhodnutím a postupom okresného súdu, alebo aj druhostupňovým rozhodnutím a postupom krajského súdu, alebo len druhostupňovým rozhodnutím a postupom krajského súdu. Odpoveď na túto otázku má však pre predbežné prerokovanie sťažnosti význam, pretože sa svoju podstatou dotýka právomoci ústavného súdu. Z dôvodov sťažnosti („*nedoručením rozhodnutia okresného súdu mi bolo odňaté právo oboznámiť sa... a tým mi tiež bolo odňaté procesné právo... týmto bolo porušené moje právo na prístup k súdu*“; „*Krajský súd... sa v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom s mojou argumentáciou nevysporiadal*“; „*vykonaním označených dôkazných prostriedkov, by odvolací súd bez pochybností zistil všetky skutočnosti významné pre posúdenie včasnosti môjho odvolania*“) však možno jednoznačne uzavrieť, že sťažovateľka nenapáda len druhostupňové rozhodnutie a postup krajského súdu ako súdu odvolacieho, ale aj postup a uznesenie okresného súdu ako súdu prvého stupňa. Preto ústavný súd ustálil, že predmetom navrhovaného ústavno-súdneho prieskumu je rozhodnutie a postup krajského súdu, ale aj postup a rozhodnutie okresného súdu ako súdu prvého stupňa tak, ako je to uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

12. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. K časti sťažnosti namietajúcej porušenie označeného základného práva sťažovateľky a jej práva zaručeného dohovorom postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 441/2015 a jeho uznesením č. k. 29 Cb 441/2015-51 z 3. novembra 2015 ústavný súd uvádza, že išlo o procesný postup prvostupňového súdu zavŕšený rozhodnutím o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, a preto mala sťažovateľka podľa § 201 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2015 možnosť napadnúť ho odvolaním ako riadnym opravným prostriedkom. Uvedenú možnosť aj využila, a tak ochranu jej označeným právam poskytoval iný súd (krajský súd v odvolacom konaní). Táto skutočnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označeného základného práva a práva zaručeného dohovorom. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 441/2015 a jeho uznesením č. k. 29 Cb 441/2015-51 z 3. novembra 2015 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

14. Ak ide o sťažovateľkou atakovaný postup krajského súdu ako súdu odvolacieho v konaní sp. zn. 3 Cob 9/2016 a jeho uznesenie č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016, ústavný súd po preštudovaní dôvodov sťažnosti zistil, že sťažovateľka krajskému súdu vyčíta nevykonanie dôkazov ňou navrhovaných na podporu tvrdenia o včasnosti podaného

odvolania, ale aj nedostatočné odôvodnenie odmietavého uznesenia krajského súdu pri právnom posúdení toho istého tvrdenia. Obe námietky však vykazujú spoločného menovateľa, ktorým je sťažovateľkou tvrdená včasnosť podaného odvolania proti uzneseniu okresného súdu, pričom krajský súd dospel k záveru opačnému.

15. Vyvodené zistenie vedie ústavný súd k záveru o neprípustnosti podanej sťažnosti. Podľa názoru ústavného súdu sa totiž sťažovateľka mohla domáhať ochrany svojho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie podaním dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

16. Pri izolovanom posúdení oboch zásadných sťažnostných námietok cez prizmu stabilnej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súdu dovolacieho by bolo potrebné vychádzať zo záveru, podľa ktorého postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (sp. zn. R 37/1993 a R 125/1999, 3 Cdo 49/2014), ako aj k záveru, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia v dôsledku jeho nedostatočného odôvodnenia je potrebné považovať za „inú vadu konania“, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (sp. zn. R 111/1998; potvrdené aj judikatúrou ústavného vo veciach I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Takto by potom nebolo možné od sťažovateľky požadovať, aby sa pred podaním sťažnosti domáhala ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prostredníctvom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

17. Podstata sťažovateľkinej kritiky napadnutého uznesenia i postupu krajského súdu však tkvie v jej nespokojnosti s vyhodnotením odvolania ako oneskorene podaného. Ňou je charakterizovaná platforma spájajúca obe jej sťažnostné námietky. Nevykonanie navrhnutých dôkazov sťažovateľka kritizuje práve a len preto, lebo by podľa jej názoru boli spôsobilé preukázať včasnosť podaného odvolania. Rovnako nedostatočnosť odôvodnenia

napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva podľa nej z toho, že krajský súd nevysvetlil „ako posúdil rozpor medzi skutočnosťou zistenou z doručanky (doručenie vyznačené na doručenke 9. novembra 2015) a mnou uvádzanou námietkou, že podpis na doručenke nie je môj...“.

18. V nadväznosti na podstatu sťažnosti definovanú v predchádzajúcom odseku hodno pripomenúť ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, v zmysle ktorej sa za prípad odňatia možnosti konať pred súdom považuje tiež postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (napríklad rozhodnutia uverejnené pod sp. zn. R 23/1994 a R 4/2003, rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod sp. zn. 14/1996, ako aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 3 Cdo 576/2015).

19. Vo vzťahu k posúdeniu včasnosti/oneskorenosti podaného odvolania najvyšší súd ešte adresnejšie judikuje zásadný postoj, podľa ktorého okolnosť, že odvolací súd nepreskúmaval rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu, že odvolanie účastníka považoval nesprávne za oneskorene podané, napĺňa dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (sp. zn. 2 Cdo 237/2004). Pokiaľ odvolací súd nesprávne rozhodne o zachovaní procesnej lehoty odvolania a odvolanie odmietne ako oneskorene podané, odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (sp. zn. 1 Obdo V 15/2015).

20. V čase doručenia odmietavého dovolacieho uznesenia krajského súdu sťažovateľke (24. február 2016) umožňoval § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku podanie dovolania proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Prípustnosť dovolania, pri preskúmaní ktorého by dovolací súd dospel k záveru o danosti vady podľa uvedeného ustanovenia, by v okolnostiach sťažovateľkinho prípadu nebola spochybnená ani na podklade v tom čase účinného § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (výnimka z prípustnosti dovolania proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o predbežnom opatrení), keďže stabilná judikatúra

zastáva názor, podľa ktorého ak je občianske súdne konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 Občianskeho súdneho poriadku, možno napadnúť dovolaním aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie podľa § 239 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vylúčené (sp. zn. 4 Cdo 13/98).

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd vyhodnotil, že na prípad sťažovateľky je aplikovateľný § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

22. Sťažovateľka v sťažnosti netvrdí a ani nepredkladá žiadne dôkazy o podaní dovolania proti odmietavému uzneseniu krajského súdu. Zároveň nepreukázala, že podmienku podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa tak, ako to predpokladá § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Namieste je preto použitie právneho názoru ústavného súdu, podľa ktorého keďže dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi konania) možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, jeho nevyčerpanie nemožno nahradzovať sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 24/02).

23. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a jej práva na spravodlivé súdne konanie postupom krajského súdu v konaní sp. zn. 3 Cob 9/2016 a jeho uznesením č. k. 3 Cob 9/2016-350 z 8. februára 2016 ako neprípustnú.

24. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa absenciou jej kvalifikovaného právneho zastúpenia, ako aj ďalšími formulovanými časťami sťažnostného petitu (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu a na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017